

FIȘA DISCIPLINEI

Denumire disciplinei: Iconografie și simbol în orfevreria protoistorică

Titularul activităților de curs: Dr. Hab. Dragoș Daniel Spânu

Anul de studii: I (2025-2026)

Număr de ore pe săptămână/Verificarea/Credite		
Curs	Forma de examinare	Credite
2	Examen	15

A. OBIECTIVELE DISCIPLINEI (Obiectivele sunt formulate în termeni de competențe profesionale):

Obiectivul general al disciplinei	- însușirea unor cunoștințe generale, teoretice și practice privind orfevreria și iconografia protoistorică; - metodologia lecturii, studierii și interpretării obiectului arheologic
Obiectivele specifice:	- familiarizarea cu unele dintre cele mai spectaculoase descoperiri cu obiecte din aur și din argint protoistorice din România și chiar din Europa (mormintele macedonene de la Vergina, mormintele „nord-tracice” de la Sborianovo, Malomirovo, Agighiol și Peretu, cazanul „celtic” de la Gundestrup, tezaurele „dacice” de la Lupu, Surcea și Sâncrăieni, tezaurul „gotic” de la Pietroasa); - evidențierea și aprofundarea nivelelor multiple de expresivitate culturală, rituală, cronologică și manufacturieră (tehnologică) a descoperirilor dezbătute;

B. CONDIȚII (acolo unde este cazul)

de desfășurare a cursului	Cursul se va desfășura în spațiile Institutului de Arheologie din Casa Academiei și/sau on-line
---------------------------	---

C. COMPETENȚE SPECIFICE ACUMULATE (Vizează competențele asigurate de programul de studiu din care face parte disciplina)

Competențe profesionale	Capacitate sporită de analiză interdisciplinară Capabilitate de a elabora lucrări științifice Capacitatea de a interpreta critic rezultatele cercetării Capacitate de înțelegere și evaluare a noilor informații Capacitate de identificare a unor soluții alternative și capacitate de demonstrare/susținere a relevanței acestor alternative
-------------------------	--

Competențe transversale	• Abilități de observare, documentare și interpretare a materialelor arheologice • Abilități de comunicare orală și scrisă • Adaptarea la noile tehnologii și metode de cercetare interdisciplinară

D. CONȚINUTUL DISCIPLINEI

a) Curs

Capitolul	Conținuturi	Nr. ore
1.	Introducere. Terminologie. Metodologie. Cadrul cronologic,	2
2.	Orfeverie și iconografie în aria nord-tracică	2
3.	Două studii de caz din aria nord-tracică: pithosul Bollic și tezaurul de la Epureni	2
4.	Cazanul de la Gundestrup: testamentul mitologiei celtice	2
5	Import de tehnologie – import ornamental în epocă târzie elenistică	
6	Dimensiunea simbolică a ritualurilor funerare La Tène târziu	
7	Semnificațiile tezaurilor dacice și iconografia lor	
8	Mostre de iconografie în Antichitatea târzie: tezaurul de la Pietroasa	
Total ore		8x2

E. EVALUARE (Se precizează metodele, formele de evaluare și ponderea acestora în stabilirea notei finale. Se indică standardele minime de performanță, raportate la competențele definite la punctul A. **Obiectivele disciplinei**)

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
Curs	-Acuratețea și calitatea tratării subiectelor de examen -Însușirea cunoștințelor dobândite la curs	Verificare prin: -Examen scris	
Rezultatele evaluării disciplinei se exprimă prin următoarele calificative: „Foarte bine”; „Bine”; „Satisfăcător”; „Nesatisfăcător”. Calificativele „Foarte bine”, „Bine” și „Satisfăcător” permit studentului-doctorand să obțină creditele.			

F. REPERE METODOLOGICE

Prelegeri abundent ilustrate (se pune accentul pe experiența vizuală) îmbinate cu dialoguri (lectura imaginilor) și cu multiple referiri bibliografice. Utilizare de mijloace moderne de instruire (ppt).

G. COROBORAREA CONȚINUTURILOR DISCIPLINEI CU AȘTEPTĂRILE REPREZENTANȚILOR COMUNITĂȚII EPISTEMICE, ASOCIAȚIILOR PROFESIONALE ȘI ANGAJATORI REPREZENTATIVI DIN DOMENIUL AFERENT PROGRAMULUI

- Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului
- Disciplina asigură o sumă sporită de cunoștințe fundamentale și practice privind metodele moderne și durabile de caracterizare și analiză a iconografiei protoistorice
- Disciplina oferă elemente de bază necesare studiului în domeniile istorie, istoria artei și arheologie, precum și în cercetarea științifică.

Bibliografie generală

- Agre 1990: D. Agre, *Mogila no. 1 ot nekropola krai selo Skravena, Botevgradsko*, Arheologija Sofia 32, 1990, 3, p. 17-31
- Alexandrescu 1999: P. Alexandrescu, *L'Aigle et le dauphin. Études d'archéologie pontique*. Bucarest-Paris 1999.
- Andronicos 1994: M. Andronicos, Vergina. The Royal Tombs and the Ancient City, Athens, 1994.
- Berciu 1969: D. Berciu, Arta traco-getică, Biblioteca de arheologie 14, București, 1969.
- Bergquist, Taylor 1987: A. Bergquist, T. Taylor, The Origin of the Gundestrup cauldron, *Antiquity* 61, 1987, p. 10-24.
- Bradley 1988: R. Bradley, Hoarding, recycling and the consumption of prehistoric metalwork: technological change in western Europe, *World Archaeology* 20, 2, 1988, p. 249-260.
- Brather 2004: S. Brather, *Ethnische Interpretationen in der frühgeschichtlichen Archäologie. Geschichte, Grundlagen und Alternativen*, dans Beck H., Geuenich D., Steuer H. (éd.), *Ergänzungen zum Reallexikon der Germanischen Altertumskunde*, Band 42, Berlin, New York, 2004.
- Burmeister 2013: S. Burmeister, Moorleichen, Sonderbestattung, Strafjustiz, Opfer? Annäherungen an eine Kulturgeschichtliche Deutung, in: Müller-Scheeßel, N. (ed.), *„Irreguläre“ Bestattungen in der Urgeschichte: Norm, Ritual, Strafe... ?*, Akten der Internationalen Tagung in Frankfurt a. M. vom 3. bis 5. Februar 2012, Bonn, 2013, p. 485-508.
- Falkenstein 2004: F. Falkenstein, Anmerkungen zur Herkunftsfrage des Gundestrupkessels. *Prähistorische Zeitschrift* 79,1, 2004, p. 57-88.
- Fless, Treister 2005: E. Fless, M. Treister (ed.), *Bilder und Objekte als Träger kultureller Identität und interkultureller Kommunikation im Schwarzmeergebiet. Kolloquium in Zschortau, Sachsen vom 13.2. - 15.2.2003*, Rahden, 2005.
- Foll 2004: A. Foll (ed.), *Die Thraker. Das goldene Reich des Orpheus*. 23. Juli bis 28. November 2004. Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, Mainz, 2004.
- Furger-Gunti 1982: A. Furger-Gunti, Der «Goldfund von Saint-Louis» bei Basel und ähnliche keltische Schatzfunde, *Zeitschrift für Schweizerische Archäologie und Kunstgeschichte* 39, 1982, p. 1-47.
- Green 1995: M. Green, *Celtic Goddesses, Warriors, Virgins and Mothers*, London, 1995.
- Hachmann 1990: R. Hachmann, Gundestrup-Studien. Untersuchungen zu den spätkeltischen Grundlagen der frühgermanischen Kunst, Bericht der Römisch-germanischen Kommission 71, 1990, p. 565-903.
- Harhoiu 1997: Radu Harhoiu, Die frühe Völkerwanderungszeit in Rumänien, *Archaeologia Romanica* 1, Bukarest, 1997.
- Kazanski 2020: M. Kazanski, *Éléments du costume féminin italo-ostrogothique au nord de la mer Noire et la politique militaire de Justinien*, in „Amsterdamer Beiträge zur älteren Germanistik, 80“, ed. Koninklijke Brill NV, Leiden, 2020, p. 143-169.
- Kull 1997: B. Kull, Tod und Apotheose. Zur Ikonographie in Grab und Kunst der jüngere Eisenzeit an der unteren Donau und ihrer Bedeutung für die Interpretation von „Prunkgräber“, Bericht der Römisch-germanischen Kommission 78, p. 197-466.
- Maute 1994: M. Maute, Fibel und Fibeltracht, in: J. Hoops, H. Beck (éd.), *Reallexikon der germanischen Altertumskunde* 8, 5/6, 1994, p. 458-467.
- Măndescu 2010: D. Măndescu, *Cronologia perioadei timpurii a celei de-a doua epoci a fierului (sec. V-III) între Carpați, Nistru și Balcani, Brăila*, 2010.
- Mordvinceva 2001: V. Mordvinceva, Sarmatische Phaleren, *Archäologie in Eurasien* 11, Rahden, 2001.
- Moscalu 1989: E. Moscalu, Das thrako-getische Führstengrab von Peretu in Rumänien, Bericht der Römisch-germanischen Kommission 70, 1989, p. 129-190.
- Oanță-Marghitu 2018: R. Oanță-Marghitu (ed.), *Aurul și argintul antic al României*, ediția a III-a, Râmnicu-Vâlcea, 2018.
- Oppermann 1984: M. Oppermann, *Thraker zwischen Karpatenbogen und Ägäis*, Leipzig, 1984 (cf. M. Oppermann, *Tracii între arcul carpatic și Marea Egee*, București, 1988).

- Raddatz 1969: K. Raddatz, Die Schatzfunde der Iberischen Halbinsel von Ende des Dritten bis zum Mitte des Ersten Jahrhundert vor Chr. Geburt. Untersuchungen zur Hispanischer Toreutik. Madrider Forschungen 5/6, Berlin, 1969.
- Rusu 1969: M. Rusu, Das keltische Fürstengrab von Ciumești in Rumänien, Bericht der Römisch-germanischen Kommission 50, 1969, 267-300.
- Spânu 2012: D. Spânu, Tezaurele dacice. Creația în metale prețioase din Dacia preromană, București, 2012.
- Wells 2000: P. S. Wells, Beyond Celts, Germans and Scythians. Archaeology and Identity in Iron Age Europe, Avon, 2002.
- Wolfram 1979: H. Wolfram, Geschichte der Goten: von den Anfängen bis zur Mitte des sechsten Jahrhunderts. Entwurf einer historischen Ethnographie, München 1979.

Titular de curs

Dr. Habil. Daniel Spânu

Director Școala doctorală

Dr. H a b i l. Iosif Balog